

ඔබේම ඇසින් ලෝකය දකින්න

උපුල් නිශාන්ත ගමගේ

උන්වහන්සේ රඟපෑවේ නැහැ.
කළුකණ මිත්‍රයන් හැමවිටම ආදර්ශයක්.
එහි කෘත්‍රීම බවක් නැහැ.
උන්වහන්සේලා දුවන්න වුණොත් දුවයි.
එත් අවසාජයි.
ඒ දිවීමෙන් ලස්සනක් තියනවා.
රඟපෑමක් සේ හෙමිතිට ඇවිදීමට වඩා
අවංකව දිවීම ලස්සනයි.
මක් නිසා ද

ප්‍රකාශනය
උපුල් නිශාන්ත ගමගේ
නිල්ලඹ දේශනා ප්‍රකාශන මණ්ඩලය
බෞද්ධ භාවනා මධ්‍යස්ථානය
නිල්ලඹ

ධර්ම දානයකි
නොමිලේ බෙදාදීම පිණිසයි

පුණ්‍යානුමෝදනාව

මෙම ධර්ම දානමය කුසලය,
2012 නොවැම්බර් මස දෙවෙනි දින
අප අතරින් සමුගත්,
පානදුර, වැකඩ, වේදිස හි විසූ
කුසුමා සමරසේකර මාතාවට
අනුමෝදන් වේවායි පතනුයේ
ස්වාමීපුරුෂයා හා දූ දරුවන් පිරිසයි.

2012 දෙසැම්බර් 27 වන පුන් පොහොය දින
නිල්ලඹ බෞද්ධ භාවනා මධ්‍යස්ථානයේ දී

**උපුල් නිශාන්ත ගමගේ මහතා
කළ දේශනය**

අත් පිටපත් කළේ
ගුප්තානි ගුණසේකර මහත්මිය

කංවුක නිර්මාණය
www.artenlighten.com

ප්‍රකාශනය
උපුල් නිශාන්ත ගමගේ
නිල්ලඹ දේශනා ප්‍රකාශන මණ්ඩලය
නිල්ලඹ බෞද්ධ භාවනා මධ්‍යස්ථානය
නිල්ලඹ

අනෙකුත් දේශනා සඳහා
www.nilambe.net
www.nilambe-deshana.net

විමසීම්
upulnilambe@yahoo.com

Copyright © උපුල් නිශාන්ත ගමගේ

2013 ජනවාරි

මුද්‍රණය

ISBN 978-955-54570-4-0

අපේ ගෞරවනීය ස්වාමීන්වහන්ස, කළුරාණ මිත්‍රවරුනි, අද සම්ප්‍රදායානුකූලව අවුරුද්දේ අන්තිම පොහොය දිනය, අන්තිම පසලොස්වක පොහොය. තව දින කිහිපයකින් බොහෝවිට මේ අවුරුද්ද ඉවර වෙයි. කාලයට අවසානයක් නැති වුණාට මිඹිවලට මුලක් අගක් තිබෙනවා. කෝදුවකට මුලක් තියනවා, අවකාශය අනන්ත වූවාට, කාලය අනන්ත වූවාට ඔරලෝසුවේ මිඹිවලට ආරම්භයක් තියනවා. එක රවුමක් පටන් ගන්න තැන, ඉවර වෙන තැන, දින දර්ශනවලට මුලක් අගක් තියනවා. දින පොත්වලට ඇරඹෙන තැනක්, අවසාන වන තැනක් තියනවා.

මේ අවසාන පොහොය දවසේ, කළුරාණ මිත්‍රවරුනි, අප මඳක් හිත යොමු කළොත් වටිනවා දහම් මග ගැනක්. දහම් ගමන ගැනක්. මාර්ගය එකක්, ගමන තව එකක්. අප හිටියත් නැතත් ධර්ම මාර්ගය තියෙයි. මක්නිසාද, ධර්ම මාර්ගය රඳා පවතින්නේ මේ අප කිහිපදෙනා මත නොවෙයි. අපි හිටියත් නැතත් දහම් මග පවතීවි. දහම් මග එකක් එහි ගමන් කිරීම තව එකක්.

අප මෙතුවක් කල් මේ මඟෙහි යන්නට ගත් උත්සාහය ගැන, ඒ ප්‍රයත්නය ගැන, ව්‍යායාමය ගැන, ඒ වෙනුවෙන් කළ කැප කිරීම ගැන, කථා කිරීම වටිනවා, වසරක් ගෙවෙන්න යන මේ මොහොතේ. එයින් කියවෙන්නේ නැහැ මේ අවුරුද්දේ තමයි ධර්ම මාර්ගයේ යන්න පටන් ගත්තේ කියා. නිසැකවම දිනයක් කියන්න බැරි දේවල්වලින් එකක් තමයි, දහමට යොමු වුණ වකවානුව, ඒ මොහොත, ඒ කවදා ද කියා හරියටම, ඒ වේලාව කියන්න බැහැ. උපන් වේලාව හරියටම කීවත්, දහමට යොමු වුණ වේලාව නම් කියන්න බැහැ. නමුත් කවදා හෝ අතීතයේ එක් දවසක, අප හැමදෙනාම මේ දහම් මග කෙරෙහි උනන්දුවක් දැක්වුවා.

අපේ හිතෙහි, මේ ධර්ම මාර්ගය ගැන උනන්දුවක් ඇති වුණා. ප්‍රසාදයක් ඇති වුනා. ඒ ප්‍රසාදය නිසයි, යම් යම් උත්සාහයන් අප ගත්තේ. දහම් මග තිබුණා. හැබැයි ඒ දහම් මග ගැන ප්‍රසාදය තිබුණේ නැහැ. කුමක් හෝ හේතුවක් නිසා, හේතුව විවිධ වන්නට පුළුවන්. කුමක් හෝ හේතුවක් අරඹයා, අපේ හදවතෙහි මේ මාර්ගයට වටිනාකමක් ඇති වූවා. ඒ ගැන පැහැදීමක් ඇති වූවා. කෙසේ ද ඒ පැහැදීම ඇතිවූයේ කියන කරුණ පෞද්ගලිකයි. නමුත් එය මතක් කර ගැනීම වටිනවා. කෙසේ ද අප මේ දහම් මගට අවතීර්ණ වූයේ? කුමක්ද හේතුව? ඒ පිළිබඳව කෘතචේදිත්වයක් ඇතිකර ගැනීම වටිනවා. කෘතචේදිත්වය ඉතාම දුර්ලභ ගුණයක්. උත්සාහයෙන් ඇති කර ගත යුතු ගුණයක්. නැවත, නැවත වටිනාකම මතක් කර ගනිමින් කෘතචේදිත්වය දියුණු කර ගත යුතු දෙයක්. සමහර විට පොතක් වෙන්නට පුළුවන්. සමහරවිට පුද්ගලයෙකු වෙන්නට පුළුවන්. තවත් හේතු තියෙන්නට පුළුවන්. කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, අපි කිසියම් දවසක අතීතයේ පා තැබුවා මේ දහම් මගට, දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්ව, ඒ හරියටම කිරා මැන තීරණය කොට නැකතක් බලා නොවෙන්නට පුළුවන්. නමුත් එය සිදු වුණා. එදා සිට අද දක්වා හැකි පමණ, මේ මගෙහි ගමන් කරන්නට, ඉදිරියට යන්නට, ප්‍රගතියක් ලබන්නට වැයම් කළා. ඒ ආ මග දෙස ආපසු හැරී බලන විට සමහර කාල තිබුණා. මේ දහම් මගක් තියනවා ද කියාවත් අමතකව ගිය කාල වකවානු. එබඳු අඳුරු කාල අප හැම දෙනාගේම ජීවිතවල තිබෙන්නට ඇති. වෙනත් වගකීම් ඉහ මත කඩා වැටෙන විට, වෙනත් ප්‍රශ්න ගැටළුවලට ප්‍රමුඛස්ථානය දෙන්න සිදු වෙන විට, හරියට වළාකුළුවලින් ඉර වැසෙනවා සේ, වළාකුළුවලින් සඳකිරණ වැසී යනවා සේ. ඒ හද නැති වනවා නොවෙයි. ඉර නැති

වනවා නොවෙයි. නමුත් වැසි යනවා, ඉරක් තියෙනවා දැයි සඳක් තිබෙනවා දැයි නොපෙනෙන සේ. එහෙම කාල තිබුණා කියා මතක් වෙයි. සමහර දවස් ගණන්, මාස ගණන්, අර සමාජ යන්ත්‍රයේ දැති රෝදයක් බවට පත්ව, ඒ සමාජය විසින් කරකවනු ලබන වේගයට සහ කරකවන දිශාවට කැරකැවෙමින්, කැරකැවෙමින් ගෙවුණු දවස්, ගෙවුණු සති, මාස මතක් කර ගන්න පුළුවන්. ඒ වගේම මේ දහම් මගෙහි වේගයෙන් දිවූ අවධි තියෙන්නට ඇති. ඉක්මණට ගමන් කරන්නට ඕන. කල්දාන්න වේලාවක් නැහැ. බොහොම හදිස්සියෙන්, වේගයෙන් දිවූ අවදීන්, වකවානු තියෙන්නට ඇති. දැන් ඒ දෙවිදිහටම අප අද මෙතන ඉන්න තැනට ඇවිදින්නියනවා. මෙතන කියන්නේ මේ මධ්‍යස්ථානයට නොවෙයි, කිසියම් වූ දහම් මගෙහි ස්ථානයක අප සිටිනවා ද, එතැනට ඇවිත් තියෙන්නේ ඔය ආකාරයටයි. නිරායාසයෙන් නම් නෙවෙයි. තැග්ගක් විදිහට නම් නෙවෙයි. කාටවත් තැගි දෙන්න බැරි දේවල්වලින් එකක් තමයි අවබෝධය, නිදහස. අවබෝධය නිසයි නිදහස ලැබෙන්නේ. නිදහස තිළිණ කරන්නත් බැහැ. අවබෝධය පිරිනමන්නටත් බැහැ. එය සම්පූර්ණයෙන්ම රදා පවතින්නේ අප මතයි. ඒ ව්‍යායාමය මතයි. කිසියම් වූ අවබෝධයක අප සිටිනවා නම්, ඒ අවබෝධය නිසා කිසියම් වූ නිදහසක් භුක්ති විඳිනවා නම්, කළ‍්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, ඒ අවබෝධය හා නිදහස සම්පූර්ණයෙන්ම රදා පවතින්නේ මේ අප ආ ගමන මතයි.

දැන් බොහෝ විට හිතට නැගෙන්නට පුළුවන්, නැවත නැවත හිතට නැගෙන කුතුහලයක් තමයි, මේ මගෙහි ප්‍රතිඵල තිබෙනවා ද? මා කොතන ද සිටින්නේ? අද කාලේ ඒ පොත්පත්වල තිබෙන ඒ ගමනාන්තයන් ඒ විදිහටම අත්දකින්න

පුළුවන් ද? ඒ ගමනාන්තයන්ට ඒ කාලයේ ගමන් කළ විදිහටම ළඟා වෙන්නට පුළුවන් ද? දැන් මේ සැකය, දෙහිඩියාව බොහෝවිට හිතක ඇති වීම සාමාන්‍ය දෙයක්, එහි කිසිම අසාමාන්‍ය බවක් නැහැ. එක් පැත්තකින්, ඒ ඇති විය යුතු, ඇති කර ගත යුතු කුතුහලයක්. දහම කොපමණ වර්ණනා කළත්, පෞද්ගලිකව කෙනෙකුගේ හිතේ ඇති වෙන්න පුළුවන්, එහි ප්‍රතිඵල පිළිබඳ විමතියක්, දෙහිඩියාවක්. තමන් පිළිබඳ ඇති වෙන්න පුළුවන්, පසුබට වෙන ගති.

එම නිසා කළ‍්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, මේ මාර්ගය ගැනත්, එහි ප්‍රතිඵල ගැනත් මේ වගේ දවසක මඳක් විමසා බැලීම වටිනාවා. කුමක් ද අප සොයන්නේ? කොතැනකට ද අපට යා යුතුව ඇත්තේ? සහ එතැනට යා හැකි මග කුමක් ද? කෙසේද ඒ ගමනාන්තයට ළඟා වෙන්නේ? කුමක් ද වාහනය? කුමක් ද තාක්‍ෂණය හා යාන්ත්‍රණය?

අප දන්නා කථාවකින් පටන් ගත්තොත්, මෙවන් සැක, කුතුහල අද බුදු දහම පොත්වලින් කියවන, ඔබට සහ මට පමණක් නොවෙයි බුදුරජාණන්වහන්සේ සජීවව වැඩ සිටි අවධියේත්, උන්වහන්සේව නිතර ඇසුරු කළ පිරිසටත් තිබුණා. ඒ නිසයි මා කීවේ එය බොහෝම සාමාන්‍ය දෙයක් කියා. අප අද සිටින්නේ බුදුරජාණන්වහන්සේට අවුරුදු 2500 ට වැඩි කාල පරතරයකින්. එක් පැත්තකින් අවුරුදු 2600 කින්. අනික් පැත්තෙන් සජීවව කොහොමත් දකින්න නැහැ. මෙබඳු කාල පරතරයක් නැති, බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩ සිටිය අවධියේත්, උන්වහන්සේ නිතර ඇසුරු කළ අයටත් ඒ ගැටළුව, ඒ විමතිය, ඒ කුතුහලය තිබුණා. නිතර බණ ඇසූ පිරිසටත්, එවන් කථාන්දර ගණනාවක් සුභු පිටකයේ සඳහන් වෙනවා.

ඉන් එක කථාවක උපාසක මහත්මයෙක්, නම ධම්මදින්න. මේ උපාසක මහත්තයා නිතර බුදුරජාණන්වහන්සේ හමුවන්න යනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ නැති අවස්ථාවල දී අනිකුත් ස්වාමීන්වහන්සේලා ඇසුරු කරනවා. බණ අහනවා. ඒ වගේම විශාල කළායාණ මිත්‍ර පිරිසකුත් හිටියා. ගණනින් 500 ක්. පන්සලට එන විට ඒ අය සමගයි එන්නේ බණ අහන්න. දවසක් මෙතුමා බුදුරජාණන්වහන්සේ මුණගැහීමට පැමිණ බුදුරජාණන්වහන්සේගෙන් ඉල්ලීමක් කරනවා, නමස්කාර සූර්වකව. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, අපට වැඩ පිණිස, ඒ කියන්නේ අපට ප්‍රයෝජනවත් වන කිසියම් දහමක් දේශනා කරන්න කියා. එතනදී බුදුරජාණන්වහන්සේ බොහොම කෙටි නමුත් රමණීය පණිවිඩයක් දෙනවා. අවවාදයක්, අනුශාසනාවක් දෙනවා. මේ ඉල්ලීම නිසා “අපට ප්‍රයෝජනවත් වෙන අවවාදයක් දෙන්න. දේශනයක් කරන්න”. එවිට බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. “ධම්මදින්න” මෙසේ ආමන්ත්‍රණය කළේ එතුමාට හා එතුමාගේ පිරිසටයි. ධම්මදින්න, එහෙම නම් තථාගතයන්වහන්සේ විසින් දේශනා කොට වදාරන ලද සුත්‍ර තියනවා. බොහොම ගැඹුරු, ගැඹුරු අර්ථ තිබෙන, ලෝකෝත්තර පැත්තට බර වුණු, ශුන්‍යතාවය ගැනම කථා කරන, වෙන මොනවත් ගැන නෙවෙයි, අන්‍යත්මය ගැන ශුන්‍යතාවය ගැනම කථා කළ. එවිට විශේෂන පද කීයක් ද? ගැඹුරු, ගැඹුරු අර්ථ ඇති, ලෝකෝත්තර පැත්තට බර, ඒ වගේ ශුන්‍යතාවය ගැනම කියවුණු, ශුන්‍යතාවයෙන් යුක්ත වුණු, සුත්‍ර දේශනා තියනවා. කලින් කලට එබඳු වූ සුත්‍ර දේශනා ඇසුරු කරන්න ඕන. ඇසුරු කරමින් ජීවත් වෙන්න. මේ බොහෝම කෙටි අවවාදයක් දුන්නේ. හැබැයි කෙටි වුවාට, මහ බරක් තමයි පැටෙව්වේ, බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ අභිංසක මිනිසුන්ගේ ඔළුව උඩට. ඒ බව

පේනවා, එකුමා ඊළගට කරන ප්‍රකාශයෙන්. එකුමා කියනවා, අනේ බුදුහාමුදුරුවනේ මේ අප හරි අහිංසක මිනිස්සු. අපට හරියට වැඩ කියනවා. දරුවන් ඉන්නවා, ගෙවල් දොරවල්වල වැඩ, ගෘහ භාණ්ඩ එක්කයි අප ජීවත් වෙන්නේ. මුදල් ගනුදෙනු හැම විටම. ඉතින් එබඳු ජීවිත ගත කරන අපට ඔය කියූ කාරණය නම් කරන්න බැහැ. ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අර්ථ ඇති, ලෝකොත්තර වූ, ශුන්‍යතාවයෙන් යුක්ත වූ සුඛ දේශනා කලින් කලට ඇසුරු කරමින් ජීවත් වෙනවා කියන එක නම් කරන්න බැහැ. අපට කරන්න පුළුවන් දෙයක් කියන්න. එතැන දී බුදුරජාණන්වහන්සේ අර මුලින් කළ ප්‍රකාශය ගැන කිසිවක් කියන්නේ නැහැ. බැරිනම් නිකන් ඉන්න, කියන්නෙත් නැහැ. මේක තමයි මගේ දහම කියන්නෙත් නැහැ.

එතන දී බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා. එහෙම නම් ධම්මදින්න, බුදුරජාණන්වහන්සේව හඳුනා ගන්න. උන්වහන්සේ කෙබඳු වූ අධ්‍යාත්මයකින් යුක්ත වූ කෙනෙක් දැයි, ඔබට පුළුවන් ප්‍රමාණයෙන් හඳුනාගන්න. බුදු ගුණ දැන ගන්න. බුදුරජාණන්වහන්සේ කෙබඳු වූ ගුණවලින් යුක්ත වූ කෙනෙක් දැයි දැන ඒ ගුණ කෙරෙහි නොසැලෙන පැහැදීමක් ඇති කර ගන්න. “අවෙච්චප්පසාද” හෙලවෙන පැහැදීමක් නොවෙයි. කාටවත් තර්ක කර බිඳ දාන්න පුළුවන් පැහැදීමක් නොවෙයි. නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයක් හිතේ ඇති කරගන්න. දහම පිළිබඳ, දහමේ ගුණ පිළිබඳ නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයක් ඇති කරගන්න. ඒ දහමට අනුව ජීවත් වුනු හා ජීවත් වෙන ඒ සංසරත්තය පිළිබඳව එවැනිම වූ නොසැලෙන පැහැදීමක් ඇති කර ගන්න. ඊළගට අප කවුරුත් දන්න පංචශීලය ගැන කියනවා. මේ විදිහට ඉන්න. කාගෙවත් පනකට හානි කරන්න එපා. තමන්ට නුදුන් දෙයක් ගන්න යන්න එපා. කාමයන්හි වැරදි

හැසිරීමට යන්න එපා. රවට්ටන්න එපා කවුරුවත්ම වචනයෙන්. ඊළඟට සිහිය විකල් වෙන, (කොහොමටත් සිහිය නැති මිනිස්සු) නැති සිහිය තවත් අවුල් කරන, අවුල් වෙන, සිහිය විකල් වෙන, රහමෙර පානයෙන් වළකින්න. මෙසේ මේ කාරණා පහෙන් වළකින්න. මෙබඳු අනුශාසනාවක් පැවත්වුවා. මෙය එක පැත්තකින් හරි සරලයි. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ගුණ දූත, ඒ ගුණ ගැන නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදයක් ඇති කර ගන්න. දහමෙහි ගුණ දූත, දහම ගැන නොසැලෙන ප්‍රසාදයක් ඇති කර ගන්න. සංඝ රත්නයේ ගුණ දූත, සංඝ රත්නය ගැන නොසැලෙන පැහැදීමක් ඇති කර ගන්න සහ ඊළඟට පංචශීලය බොහෝම සරලයි. අර මුලින් කියූ සංකීර්ණත්වය නැහැ. එයට වඩා බොහෝම සරලයි. මෙසේ දේශනා කළ විට, ධම්ම දින්න උපාසකතුමා ප්‍රකාශ කරනවා. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, මමයි මගේ පිරිසයි ජීවත් වෙන්නේ ඔය ආකාරයටම තමා. ඔබවහන්සේ යම් ආකාරයකට අවවාදයක් දුන්නා ද, අනුශාසනාවක් කළා ද, ඒ කිවූ ආකාරයටම තමයි අප ඉන්නේ. ඔබ වහන්සේ පිළිබඳ සැකයක් නැහැ. දහම පිළිබඳ සැකයක් නැහැ. ආර්ය සංඝ රත්නය පිළිබඳ සැකයක් නැහැ. අප දූත දූතම අනුන්ගේ ජීවිතවලට හානි කරන්නේ නැහැ. ඒ පංචශීලය නොකඩවා රකිනවා. එවිට බුදුරජාණන්වහන්සේ වදාරනවා, එහෙම නම් ධම්මදින්න ඔබ හැම දෙනාම සෝතාපත්ති එලයේ, බොහොම හොඳයි. බුදුරජාණන්වහන්සේ බොහොම ප්‍රසාදයට පත්කරනවා, අගය කිරීමක් කරනවා. මේ සෝතාපත්ති අංගවලින් ඔබ සමන්විතයි. ඔය 500 ම එහෙමයි. දැන් මේ එක කථාන්දරයක්.

මෙසේ විමසා බැලුවිට මේ මග කුමක් ද? මගෙහි යන්නට අප කළ යුත්තේ කුමක් ද? කියන කාරණය ගැන බොහොම ලස්සන විත්‍රයක් නගා ගන්න පුළුවන්.

ඒ වගේම තවත් කථාන්දර තිබෙනවා. ශාකාකූලයේම තැනැතෙකු, පිළිගත්ත කෙනෙක් මහානාම කියන ශාකා වංශික මහත්මයා. එතුමාත් නිතර, නිතර බුදුරජාණන්වහන්සේ හමුවන්න පැමිණෙන කෙනෙක්. දවසක් මෙතුමා පැමිණ නමස්කාර පූර්වකව ප්‍රකාශ කරනවා, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ දන්නවා මා නිතර නිතර බණ අහන්න එනවා. බණ අහනවා. ඔබ වහන්සේ නැතිනම් වෙන භාමුදුරුවන් කෙනෙක් ගෙන් බණ අහනවා. එසේ මේ පත්සලේ සිටින විට මගේ හිත හරිම ලස්සනයි. හරිම පිරිසිදුයි. සම්පූර්ණයෙන්ම මාගේ සිහිය තියෙන්නේ තුනුරුවන් කෙරෙහි පමණයි. හැබැයි මෙතැනින් පාරට බැහැල ගෙදරට යන විට නම්, මහා අවුල් ගොඩක්. කිසිම විනයක් නැහැ. මහ පාරේ. එහෙත් අලි යනවා. අලි යනවා කීවට අලි, ඇතුන් අරගෙන යනවා. එහෙත් අශ්වයන් එක්ක ගෙන යනවා. එතකොට ගවයන්, ගව කරත්ත, මේ ඕන එකක හැප්පෙන්න පුළුවන්. ඒ ඔක්කොම නැතත් මිනිසුන් එක්කත් ගැටෙන්න පුළුවන්. පාරට බැස්සහම තත්ත්වය එයයි. අර තිබුණු සිහිය නැතිවෙලා යනවා. මහපාරේ දී මට ඔබ වහන්සේව මතක් වෙන්නෙත් නැහැ. දහම මතක් වෙන්නෙත් නැහැ. සංඝ රත්නය මතක් වෙන්නෙත් නැහැ. ඔළුව අවුල් වුණු මනුස්සයෙක් තමයි, මහා පාරේ ඉන්නේ. මහානාම ශාකාතුමා කියනවා මට තියන ප්‍රශ්නය, එහෙම තැනක දී කළුරිය කරන්නට වුණොත් මොකද වෙන්නේ මට? මහ පාරේදී හදිස්සියේ මැරෙන්නට වුණොත් අවුල් වූ ඔළුවකින් නේ මැරෙන්න වෙන්නේ, මොකද වෙන්නේ මට? සමහර

විට මේ ප්‍රශ්නය මෙතුමාට බොහෝ වද දෙන්න ඇති. එදින බුදුරජාණන්වහන්සේ උත්තරයක් දුන්නා. ඒත් මෙතුමා මේ ප්‍රශ්නයම නැවත ඒ විදිහටම අහනවා. එතන දී එයට සමාන නමුත් වෙනස් උපමාවක් යොදා ගෙනයි පිළිතුරු දුන්නේ. මෙතන දී බුදුරජාණන්වහන්සේ වදාළේ නැහැ. “පන්සලේ ඉන්න කොට සිත හොඳට පිරිසිදු නම්, පාරට බැස්සහම නරක් වෙනවා නම්, ජේතවනාරාමයට ම වී ඉන්න, නැතිනම් පාර පනින විටත් තුනුරුවන් ම සිහිකර ගන්න” කියා එබඳු අනුශාසනාවක් කළේ නැහැ. ගෙදර යන්න එපා. පාරට බහින්න එපා. එහෙම නම් ඔය අන්තිම කාලේ මෙහෙටම වී ඉන්න. මක්නිසා ද දහම් මග වැටී තිබෙන්නේ ජේතවනාරාමය හරහා නෙවෙයි. එය අපේ අභ්‍යන්තරයේ තියන දෙයක්. එය මහපාරට බැස්සා කියා නැතිවන දෙයක් වත්, පන්සලේ හිටියා කියා ඇති වන දෙයක්වත් නොවෙයි. බුදුරජාණන්වහන්සේ බොහොම ලස්සනට පැහැදිලි කරනවා.

එතනට උපමාවක් ගේනවා. මහානාම කවුරු හරි කෙනෙක් බටර් ටිකක් නැත්නම් ගිතෙල් පුරවපු මැටි කළයක් අරගෙන එය ලිඳකට දාලා, එය ලිඳේ වතුරේදී මැද දී හරි, උඩ දී හරි, යට දී හරි කඩලා දානවා. ඒ කළය කඩලා දානවා. එතකොට මොකද වෙන්නේ? මහානාමතුමා ප්‍රකාශ කරනවා. ඉතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙන්න පුළුවන් සිදුවීම් දෙකනේ. ඒ මැටි කැලී ටික නම් ලිඳේ පතුලට යයි. ගිතෙල් ටික වතුරේ පාවේවි. බොහොම හරි මහානාම, ඒ වගේ කොතන දී මැරුණත්, මහා භූතයින් නිසා හට ගන්න, දෙමව්පියන් නිසා ලැබුණු, ආහාරවලින් පෝෂණය වූ ශරීරය නම් පණුවන් කයි. පණුවන් නැතත් නරියන්, උකුස්සන්, ගිජුලිහිණියන් ඇවිත් කයි. එය නම් නවත්වන්න බැහැ. එයයි මෙම ශරීරයේ

අවසානය. හැබැයි හිත, ඒ හිත අර ගිනෙල් වගේ උඩට එනවා. ඔබට තුනුරුවන් කෙරෙහි තිබෙනවා නම් නොසැලෙන ප්‍රසාදයක්, ඒ වගේම පංචශීලය ගැනත් කියනවා. ඊට අමතරව තව එක කාරණයක් මෙතනදී එකතු කරනවා.

මොකක් ද? මේ ත්‍යාගශීලී බව, එය පුරුදු කරන්න. දියුණු කරන්න. ත්‍යාගශීලී බව හැම දෙනා ළඟම තියනවා. මෙතනදී විශේෂණ පදයක් පාවිච්චි කරනවා. “මුච්චවාගෝ”, “වාගෝ” කියන්නේ ත්‍යාගශීලී බව. එක වචනන්න එපා. ත්‍යාගශීලී බව, විවිධ හේතු ඉදිරිපත් කරමින් ත්‍යාගශීලී බව ආවරණය කරන්න එපා. ත්‍යාගශීලී බව නිදහස් කරන්න. බෙදාගන්න සුදානම් වෙන්න. බෙදා ගැනීමේ සිත නිරතුරුවම දියුණු කර ගන්න. තවත් ලස්සනට කියනවා. ඕනෑම වෙලාවක තමන් සතු යමක් දෙන්නට අත් දෙක සෝදා පිරිසිදුව තබා ගන්න. ඕනම කෙනෙකුට ඇවිත් යමක් ඉල්ලන්න තමන් සුදුසු කෙනෙකු බවට පත් වෙන්න. කාටහරි අවශ්‍යතාවයක් වූ විට ඇවිත් බය නැතිව තමන්ගේ අවශ්‍යතාව කියන්නට තරම් තමන් ත්‍යාගශීලී කෙනෙකු බවට පත් වෙන්න. අනිත් අයට දෙකුත් වතාවක් හිතන්න ඉඩ තියන්න එපා. මේ ඉල්ලීම කරනවාද? මොනවා කියයි ද? අතීතයෙන් සංග්‍රහ කරයි ද? ඊයේ ආවා නම් දෙන්න තිබුණා, හෙට එන්න. ඒ කියන්නේ ඉල්ලන හැම දෙයක්ම දෙන්නට බැරි වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ත්‍යාගශීලී බව කියන්නේ අභ්‍යන්තර ගුණයක්. ඒක මුදල්වල තියන දෙයක් නෙමෙයි. වත් පොහොසත් කම්වල තිබෙන දෙයක් නෙවෙයි. බැංකුවේ තිබෙන දෙයක් නොවෙයි. අධ්‍යාත්මික ගතියක්. ඒ ගතිය ආවරණය කර ගන්න එපා. නැති බැරි වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ත්‍යාගශීලී බව මොට කර ගන්න එපා.

තමන් සතුදේ බෙදා ගැනීමේ සහ දන් දීමේ ගුණය වගා කරගන්න සහ දියුණු කර ගන්න කියන අනුශාසනය බුදුරජාණන්වහන්සේ දෙන්න හේතුවක් අපට හිතාගන්න පුළුවන්. මොනවා බදාගෙන, හංගාගෙන මසුරුකමින් හිටියත්, මරණයේ දී ඒ සියල්ල අපට අහිමි වෙනව. ජීවිතය විසින් අත්පත් කරගනු ලැබූ සියළුම භෞතික සම්පත් මරණය විසින් අහිමි කරනු ලබනවා. මරණය දුකක් වන්නත්, සැනසිල්ලේ අවසන් හුස්ම හෙලන්න නොහැකි වන්නත්, මෙම බදා ගැනීම හේතු වෙනවා. අත්හරින්න, බෙදාගන්න සහ දන් දෙන්න පුහුණු කළ සිතට මරණය ප්‍රශ්නයක් නොවෙයි.

එතකොට මේ කාරණ කීපයෙන් යුක්ත නම්, කොතන දී කොහොම මරුණත් හිත ඉහළට එනවා. එය වලක්වන්න බැහැ. හරියට අර ගිතෙල් වගේ. මොනම හේතුවක් නිසාවක් ඒ ගිතෙල් ටික යටට ගිහිල්ලා, මැටි කැබලි උඩට එන්නේ නැහැ. ඒ වගේම මැටි කැබලින් එක්ක ගිතෙල් යටට යන්නේ නැහැ. ඒ වගේම පැහැදුණු සිත, ප්‍රසාදයට පත් වූ සිත නිරන්තරයෙන්ම ඔබව ඉහළට ඇදගෙන යනවා. නැවතත් දවසක්, මාහානාමකුමා, ඔය ප්‍රශ්නයම ඇහුවහම, මෙම පිළිතුරම වෙනත් උපමාවකින් පැහැදිලි කරනවා. මහානාම, විශාල ගසක් නැගෙනහිර පැත්තටයි බර වී තිබෙන්නේ. නැගෙනහිර පැත්තටයි ඇල වී තිබෙන්නේ. සුළඟක් ඇවිත් වැටුණොත් කොයි පැත්තට ද වැටෙන්නේ? ඇලවෙලා තියන පැත්තටයි වැටෙන්නේ. ඒ වගේම මහනාම දහම පැත්තට බර වුණු හිතක් තියනවා නම් කොයි විදිහට වැටුනත් වැටෙන්නේ දහමටමයි. වෙන කොහේටවත් වැටෙන්න විදිහක් නැහැ. මරණයට බැහැ ඔබව

වෙන තැනකට වට්ටන්න. දහමටමයි වැටෙන්නේ, දහමටමයි පතිත වෙන්නේ, දහමටමයි නැඹුරු වන්නේ.

කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, එතකොට කරන්න තියන කාරණය බොහොම සරලයි. ඒ විදිහට බැලුවොත් කරන්න තියෙන්නේ බොහොම සරල ටිකක්. මේ තුනුරුවත් කෙරෙහි නොසැලෙන පැහැදීමක් ඇති කර ගන්න. ඊළඟට පංචශීලය රකින්න. පංචශීලය රැකීම ගැන සැලකිලිමත් වන්න. ගැනීම ගැන සැලකිලිමත් වෙනවා වගේම රැකීම ගැනත් සැලකිලිමත් වන්න. ඊළඟට අර එතනදී එකතු කළ කාරණය මොකක්ද ත්‍යාගශීලී බව. එය නැති කරගන්න එපා. එය දියුණු කරගන්න බලන්න. ඕනෑම මොහොතක තමන්ගේ අතට යමක් ලැබෙන විට, මෙය කාගෙන් එක්ක ද බෙදාගන්නේ? කියන සිතුවිල්ල ඇති කරගන්න. එය උවමනාවෙන් ඇති කරගත යුතු සිතුවිල්ලක්. කුමක් හෝ අතට ලැබුණොත්, තමන් සතු වුණොත්, තමන් ගැන විතරක් නොවෙයි. තමන් විතරක් මුල් කරගෙන සිතන්නේ නැතිව, මා කවුරුන් සමග ද මෙය බෙදාගන්නේ? හරියට අම්මා කෙනෙකුට රසවත් ආහාරයක් ලැබෙන විට ම මතක් වෙන්නේ දරුවන්ව නේ. දරුවන් සමග බෙදා ගන්න ඕන. සමහරවිට මඟුල් ගෙවල්වල දී ලැබෙන කේක් කැල්ල, හැම අම්මා කෙනෙක් වගේම ගෙදර ගේනවා. තාත්තා කෙනෙකු නොගෙනාවත්. එය තමයි ත්‍යාගශීලී බව. එය සීමිත පිරිසකට පමණක් විය යුතු නැහැ. හැමවිටම බලන්න අළුත් කෙනෙක් ගැන හිතන්න. මෙව්වර කාලයක් අපට ලැබුණු දේවල් බෙදා ගත්තේ රාමුවක් ඇතුළේ හිටිය පිරිසක් එක්ක වෙන්න පුළුවන්නේ. නැහැ, අළුත් යාළුවෙක් එක්ක මේ දෙය බෙදා ගන්න. අළුත් කෙනෙකුට මේ

දෙය දෙන්න. ඒ ත්‍යාගශීලී බව “මම” කියන සීමාව, මගේ සහ මගේ පිරිස අතරේ පමණයි කියන සීමාව ඉක්මවා යන්න පුළුවන් දෙයක්.

තවත් උපමාවකින් දේශනා කරනවා, කන්දක් උඩට වැස්සෙන්න, ඒ වැසි දියට කුමක්ද වෙන්නේ? ඉස්සෙල්ලා පුංචි දිය පාරවල් හැදෙනවා. ඉන්පස්සේ බලාගෙන හිටියොත්, ඒ දිය පාරවල් කානු බවට පත් වෙනවා. ඒ කානු ගලාගෙන ඇවිල්ලා කඳුරු බවට පත්වෙනවා. දිය කඳුරු, ඒ කඳුරු පුංචි ඇල දොල හදනවා. ඒ ඇල දොල පුරවමින් පුංචි ගංගා පුරවනවා. පුංචි ගංගා මහා ගංගා පුරවනවා. මහා ගංගා මහා සමුදුර පුරවනවා.

මේ ලස්සන උපමාව ඉදිරිපත් කරමින් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා, ඒ වගේ මේ තුනුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව තියන කෙනෙක්, “නියතෝ සම්බෝධි පරායනෝ” අවබෝධය ලැබ තමයි තමන්ගේ සංසාරික ගමන කෙළවර කර ගත්තේ, අතරමග නවතින්නේ නැහැ. හරියට කඳු මුදුනට වැටෙන වතුර වෙන කොහොටවත් යන්නේ නැහැ. කවදාහරි මුහුදටම මයි යන්නේ. ඒ වගෙයි තුනුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව.

මේ ශ්‍රද්ධාව කියන වචනය, වචනේ කොහොම උනත් කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, මේ ශ්‍රද්ධාවට ලොකු තැනක් දහමේ දෙනවා. ශ්‍රද්ධාව තමයි මුල. “සද්ධා ජාතෝ උපසංකමති” ශ්‍රද්ධාව ඇති වුණු කෙනා තමයි, මේ මගෙහි යන්න පටන් ගන්නේ, වෙන කිසිම කාරණයක් නිසා නොවෙයි. පැහැදීමක් ඇති වුණොත් විතරයි. ඒ පැහැදුණු දෙයට කෙනෙකු උනන්දු වෙන්නේ. ශ්‍රද්ධාව තමයි මුල. ඉතින් අප හිතනවා ශ්‍රද්ධාව කියන දෙය අප උපතින්ම ගේන දෙයක් කියා. ලංකාව වගේ රටක උපදින කෙනෙකු උපතින්ම ශ්‍රද්ධාවන්තයි කියා. එම ජනප්‍රිය වෙළඳ දැන්වීමේ එපමණ හරයක්

නැහැ. අප එහෙම හිතුවට උපතින් ලැබෙන දෙයක් නෙවෙයි
 ශ්‍රද්ධාව. උපතින් ලැබෙන්නේ හක්තිය. මේ දෙක දෙකක්. හක්තිය
 උපතින්ම ලැබෙනවා. කිසියම් පවුලක තිබුණා නම්, කිසියම්
 හක්තියක්, කිසිවක් කෙරෙහි, ඒ පවුලට උපදින දරුවන්ටත්, උපතින්ම
 අර හක්තිය ඇති වෙනවා. හක්තිය හැමවිටම ආගමික නැහැ.
 ආගම්වලත් හක්තිය තියනවා. කිසියම් ආගමක නම් ඒ දෙමව්පියන්
 ඉන්නේ, නිරාසායෙන්ම, ඒ දරුවන් පොඩි කාලයේ දී ඒ ආගම
 කෙරෙහි තමයි හක්තිවත්ත වෙන්නේ. වැඩුණු පසු ඒ හක්තිය
 වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි උපදින්නේ හක්තිය තුළයි. ආගමක්
 නැති වුණත්, අපි හිතමු කිසියම් පවුලක්, කලාවකට හක්තිවත්ත නම්,
 උපදින දරුවන් ඒ කලා ශිල්පය කෙරෙහි හක්තිවත්තයි. ගායනය
 වෙන්නට පුළුවන්. වාදනය, නැටුම්, චිත්‍ර ශිල්පය, ඒ ඕනෑම කලාවක්
 බලන්න. අම්මලා තාත්තලා, දෙමව්පියන් තුළ කිසියම් හක්තියක්
 තියනවාද, ඒ දරුවන් තුළත් සහජයෙන්ම ඒ හක්තිය ඇති වෙනවා.
 සමහරවිට දේශපාලන හක්තිය වෙන්නට පුළුවන්. එතකොට
 දෙමව්පියන් කිසියම් දේශපාලන හක්තියකින් නම් ඉන්නේ, දරුවනුත්
 කිසියම් කාලයක් යනතුරු ඒ දේශපාලනය කෙරෙහි හක්තිවත්තයින්
 තමයි. බැතිමතුන්. ඒ දේශපාලනය හක්තියෙන් අදහනවා. සමහරවිට
 විද්‍යාව පිළිබඳ හක්තිය මත නම් අම්මා කෙනෙකු හෝ තාත්තා
 කෙනෙකු පසුවන්නේ, දරුවන් තුළත් විද්‍යාව ගැන හක්තියක් ඇති
 වෙනවා. හක්තිය යනු ආගමික ලක්ෂණයක්ම නොවෙයි. එය පොදු
 මනුෂ්‍ය ගතියක්. කිසියම් හක්තියක් එක්කයි අප හැමදෙනාම
 උපදින්නේ. ඊළඟට මේ හක්තිය පොදු හැඟීමක්. ඒ කියන්නේ
 සාමූහික හැඟීමක්. මෝහනයක් වගේ දෙයක්. විශාල පිරිසක් විශාල
 ජන සංඛ්‍යාවක් හක්තියෙන් යමක් අදහනවා ද, එතනට අනිත් අයත්

ඇදිලා යනවා. සංඛ්‍යාවට ඇදිලා යනවා. සාමූහික මෝහනයක් හක්තිය කියන්නේ. හක්තිය යනු සමාජය විසින් කරනු ලබන ආරෝපණයක්. කිසියම් සංකේතයක් දුටු විට හක්තියක් ඇති වෙන්න පුළුවන්. දේශපාලන හක්තියක් කියමු. එතකොට ඒ දේශපාලන පක්ෂයේ සංකේතය, කොඩිය, පාට දැක්කාහම හක්තියක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. ආගමික සංකේතයක් දුටු විටත් හක්තියක් ඇති වෙන්න පුළුවන්.

එතකොට ආගමික ගොඩනැගිල්ලක් දකින කොට, ඒ වචනයක් ඇහෙනකොට, ඒ භාෂාවේ වාක්‍ය කිහිපයක් ඇසෙන විට හක්තියක් ඇති වෙන්න පුළුවන්. මේ තමයි හක්තියේ ස්වභාවය. හක්තිය නිසා කෙනෙකු බොහෝ හොඳ වැඩ කරනවා. පින්කම් කරන්න පුළුවන් හක්තිය නිසා. ඒ වගේම පව් කරන්නත් පුළුවන්. හක්තියට පුළුවන් පුණ්‍යවත්තයෙකු මවන්නත්, ඒ වගේම පව්කාරයෙකු මවන්නත්. තමන්ගේ හක්තිය වෙනුවෙන් අනුන්ව ඝාතනය කරන්න පුළුවන්. ඒ තමයි හක්තිය. තමන්ගේ ලබ්ධිය කෙරෙහි තමන්ගේ දර්ශනය කෙරෙහි, තමන්ගේ දෘෂ්ඨිය කෙරෙහි, තමන්ගේ ආගම කෙරෙහි, තමන්ගේ දේශපාලනය කෙරෙහි, තමන්ගේ විද්‍යාව කෙරෙහි එසේ ඇති කරගන්නා හක්තියට පිළිවන් එම හක්තිවත්තයාවම මිනීමරුවෙකු බවට පත් කරන්න. එතන මිනීමරුවා කියන වචනය පාවිච්චි කරන්නේ නැහැ. එතනදී කියන්නේ හක්තිවත්තයා කියා. මේ තමයි ඇත්ත. හැබැයි ශ්‍රද්ධාව කච්චාවත් කෙනෙකුට මිනීමරුවකු බවට පත් කරන්නේ නැහැ. ඒ සම්පූර්ණයෙන්ම අනික් පැත්ත. "පාණාතිපාතං පහාය, පණාතිපාතා පටිච්චතෝ හෝති". ශ්‍රද්ධාවේ, ශ්‍රද්ධාවත්තයාගේ මූලිකම ලක්ෂණය තමයි, කාගේවත් ජීවිතයකට හානි කරන්නේ නැහැ. හක්තිය හා

ශ්‍රද්ධාව දෙකක්. අප ඉන්නේ හක්තියෙන්. අප පමණක් නොවෙයි. කොයි මනුෂ්‍යයන් ඉන්නේ කිසියම් හක්තියක. ආගමක් අදහනවා කියන ඇත්තන්, ආගමක් අදහන්නේ නෑ කියන ඇත්තන්, කලාව අදහන ඇත්තන්, විද්‍යාව අදහන ඇත්තන්, දර්ශනය, මොකක් හරි හක්තියක ඉන්නේ. දේශපාලනය, නැතිනම් සිනමාව පිළිබඳව හක්තියෙන්, එහි නළු නිලියන් පිළිබඳව හක්තියක, ගායක ගායිකාවන් පිළිබඳ හක්තියක, විද්‍යාඥයින් පිළිබඳ, දාර්ශනිකයින්, දේශපාලනඥයින් පිළිබඳ හක්තිය. හක්තියට බැහැ අපිව දුකින් ගලවන්න.

කෙනෙකු උපදින්නේ හක්තිය තුළ, ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ තමා තුළ උපද්දවා ගත යුතු දෙයක්. අපිට උපදින්න බැහැ ශ්‍රද්ධාව ඇතුළේ, අප උපදින්නේ හක්තියක් ඇතුළේ. ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ තමා තුළ උපද්දවා ගත යුතු ගුණයක්. “සද්ධා ජාතෝ” “ජාතෝ” කියන්නේ උපදවා ගත යුතු. ශ්‍රද්ධාව උපන් කල්හි, ශ්‍රද්ධාව උපදවා ගත් කල්හි තමයි කෙනෙකු දහම් මගේ ගමන් කරන්නේ. ඒ නිසා තමයි කසිභාරජ්වාද බ්‍රාහ්මණයාට බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළේ, උන්වහන්සේගේ අධ්‍යාත්මික ගොවිතැන ගැන. කසිභාරජ්වාද බ්‍රාහ්මණයා අභියෝගයක් කළා. ඔබවහන්සේ ගොවිතැන් කරනවා කීවට, ඔබවහන්සේට කිසිම කෘෂි උපකරණයක් ජේන්න නැහැ. කුමක්ද ඔබවහන්සේ කරන ගොවිතැන? මා කරන්නේ අධ්‍යාත්මික ගොවිතැන. “සද්ධා ඛිජං” එතනින් තමයි පටන් ගත්තේ. මා වපුරන්නේ ශ්‍රද්ධාව. ශ්‍රද්ධාව තමයි ඛිජය. එවිට ශ්‍රද්ධාව නැමැති ඛිජය කෙනෙකු තමා තුළ රෝපණය කර ගත්තොත්, අන්න ශ්‍රද්ධාව තමා තුළ පැළවෙනවා. එතකොට තමා තුළ උපදවා ගත යුතු ගුණයක් තමයි ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ. උපතින් ලැබෙන දෙයක් නෙමෙයි. ශ්‍රද්ධාව

හා හක්තිය අහසට පොළොව වගේ. උපතින් ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකු බිහි වන්නේ නැහැ. බිහි වන්න පුළුවන්, සෝතාපත්ති හෝ සකදාගාමී යන ඵල ලැබූ කෙනෙකු, මනුෂ්‍ය ආත්මයක ඉපදුනොත්, අන්න එතන දී අපට කියන්න පුළුවන්, ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකු ඉපදුණා කියා. මේ පුහුදුන් ලෝකයේ කිසි කෙනෙකු ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකු ලෙස උපදින්නේ නැහැ. හක්විචන්තයෙකු විදිහට උපදින්න පුළුවන්. ශ්‍රද්ධාව යනු උපදවා ගත යුතු ගුණයක්. කිසියම් හක්තියක් තුළ ඉපදී, හක්තිය තුළම ජීවත් වී, හක්තිය තුළම මිය යන, කොටි ප්‍රකෝටි සංඛ්‍යාත පුහුදුන් ලෝකයක, ශ්‍රද්ධාව තමා තුළ උපදවා ගත හැකි නම්, ශ්‍රද්ධාවන්තයෙකුසේ ජීවත් වන්න පුළුවන් නම්, එය කොතරම් වටිනවා ද? එතකොට මේ දෙක දෙකක්. බුදුරජාණන්වහන්සේ හක්තිය වෙනස් කරන්න ගියේ නැහැ. මොකද හක්තිය තවත් පැත්තකට හරවා එලක් නැහැ. ඒ නිසා සමහර දේශනාවල දී උන්වහන්සේ පැහැදිලිවම වදාරනවා මා ඔබට බණ දේශනා කරන්නේ ඔබේ හක්තිය වෙනස් කරන්න නොවෙයි. කිසියම් ගුරුවරයෙකු කෙරෙහි හෝ කිසියම් ශාස්තෘවරයෙකු කෙරෙහි ඔබට හක්තියක් තිබුණේ ද, ඒ හක්තිය එහෙම ම තියා ගන්න, නැති කර ගන්න එපා. කිසියම් පුජකවරයෙකුට දානය දුන්නා නම් හක්තියෙන්, එයත් නවත්වන්න එපා, මා නිසා, මා බණ දේශනා කරන්නේ ශ්‍රද්ධාව ඇති කිරීම සඳහා, කිසියම් දුකක් ඔබ විඳිනවාද? ඒ දුක නැති කරන්න බැහැ හක්තියට. ඒ විඳින දුකින් ඔබට නිදහස් කර ගන්නයි මා බණ දේශනා කරන්නේ. හක්තිය නැති කරන්න නෙමෙයි. හක්තිය තිබුණාවෙ. හක්තිය එකක් ශ්‍රද්ධාව තව එකක්. ශ්‍රද්ධාව යනු ගුණයක්. ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ ප්‍රඥාවේ ආරම්භය. හක්තියෙහි ප්‍රඥාවක් නැහැ. එතන තියෙන්නේ මෝහනයක්. පාරම්පරිකව ලැබෙන දෙයක්. එනිසා

භක්තිය හැම විටම අන්ධයි. විමසා බැලීමක් නැහැ. හුදු යටත් වීමක් පමණයි, භක්තියෙහි ඇත්තේ. භක්තිය ඔබෙන් ඉල්ලන්නේ යටත් වෙන්න, පිළිපදින්න, ඇස් වහගෙන පිළිපදින්න. ශ්‍රද්ධාව ඔබේ දෙනෙත් විවර කරනවා. ශ්‍රද්ධාව ඔබ පිළිබඳ සම්පූර්ණ වගකීම ඔබේ අතට දෙනවා. භක්තිය, ඔබ පිළිබඳ වගකීම ඔබෙන් අරගෙන, නොදන්නා, නොපෙනෙන බලවේගයකට පවරනවා. එනිසා භක්තිවන්තියින්ට හැම විටම ඉල්ලා සිටින්න වෙනවා. භක්තිය කුමක්ද කර තිබෙන්නේ? ඔබේ සැප දුක පිළිබඳ වගකීම ඔබෙන් ඉවතට ගෙන කාටහරි පවරලා. ඉන් පසුව ඔබට සැපක් අවශ්‍ය නම් ඉල්ලා සිටින්න වෙනවා. සැපවත් කරන සේ. දුකක් පැමිණි කල්හි එයින් මුදවා ගන්න කියා ඉල්ලා සිටින්න වෙනවා. භක්තිය ඔබව දිළින්දෙකු බවට පත් කරනවා. භක්තිය කවදාවත් කාවවත් පොහොසතකු බවට පත් කොට නැහැ. අධ්‍යාත්මික වශයෙන් හැම විටම භක්තිය පුද්ගලයින්ව දිළින්දන් බවට, දුප්පතුන් බවට, යාවකයන් බවට පත් කරනවා. නමුත් ශ්‍රද්ධාව ඔබව පොහොසත් කෙනෙකු බවට පත් කරනවා. ඒ නිසා පොහොසත් කෙනෙකු ළඟ තියෙන ධනයන්ගෙන් පළවෙනි ධනය තමයි සද්ධා ධනය. ධනයන් හතක් ගැන කියනවා. ආර්ය ධනය, නිකන් ඔය දියවෙලා යන ධනය නොවෙයි. ඉරිලා යන ධනය නොවෙයි. භොරකම් කරන්න පුළුවන් ධනය නෙවෙයි. රජය සතු කරගන්න පුළුවන් ධනය නෙවෙයි. ඒ සාමන්‍යය ධනය, මේ ආර්ය ධනය. කාටවත් ගන්න බැරි, භොරකම් කරන්න බැරි, අන්සතු කරන්න බැරි, ධනය. එසේ ආර්ය ධනවනෙකු වන්න අවශ්‍ය පළවෙනි ධනය සද්ධා ධනය. භක්තිය දිළින්දන් බිහි කරන අතර, ශ්‍රද්ධාව පොහොසතුන් නිර්මාණය කරනවා. ඔබව පොහොසතෙකු බවට පත් කරනවා.

අර ධම්මදින්න හා මහානාම දෙදෙනාටම, බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, සතර අපායෙන් ඔබ නිදහස්. බය වෙන්න එපා, කොතනක කොහොම කළේය කරන්. බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළ ගැඹුරු, ගැඹුරු අර්ථ ඇති, ලෝකොත්තර, ශුන්‍යතාවය ඇතුළත් සුත්‍ර දේශනා කාලෙන් කාලෙට ඇසුරු කරන්න බැරි වුවා කියා, ඒ ගැන හින් තරක් කරගන්න එපා. ශ්‍රද්ධාව තියෙනවා නම් ඔබ සතර අපායෙන් නිදහස්. ඔබ පොහොසත් කෙනෙක්, මරණයට බය නැති කෙනෙක්. නිර්භීත කෙනෙක්. ශ්‍රද්ධාව එඩිතර පුද්ගලයන් නිර්මාණය කරන විට, භක්තිය සැමවිටම බියගුල්ලන්වම මවනවා. ඒ නිසයි භක්තියට හැම විටම පිරිසක් ඕන. භක්තිය සැම විටම පිරිස සොයා ගෙන යනවා. මහා පිරිසක් අවශ්‍යයි, භක්තියට ශ්‍රද්ධාව පෞද්ගලික හැඟීමක්, පෞද්ගලික අවබෝධයක්.

කොහොම ද ශ්‍රද්ධාව ඇති වන්නේ? ඇති කර ගන්නේ කොහොමද කියන කාරණයන් ටිකක් හිතන්න වටිනවා. කළ‍යාණ මිත්‍රවරුනි, භක්තිය හටගන්නා හැටි අප කිව්‍යානේ. ඒක උපත්තියෙන්ම ලැබෙනවා. සමාජයේ වැඩි පිරිසක් කිසියම් දේකට ද්‍රවනවා නම්, රැල්ලක් තියනවා නම්, අන්න ඒ දේ පිළිබඳව, අපේ හිතෙන් ආකර්ෂණයක් එනවා. භක්තිය සැම විටම වටිනාකම දෙන්නේ ප්‍රමාණය හා සංඛ්‍යාවට. කීදෙනෙක් ඉන්නවාද? ඒ අර ආකර්ෂණය, මෝහනය පැත්ත. භක්තිය නිකම් හැඟීමක්, හරියට වේයන් සහ මීමැස්සන් වගේ. ඔය කිසියම් රසායන ද්‍රව්‍යයකට, ඒ හැම දෙනාම ක්‍රියා කරනවානේ එක් සතකු වගේ. භක්තියත් ඒ වගේ. එතන විමසා බැලීමක් නැහැ. පෞද්ගලිකව ඔය එකම වේයෙක්වත්, මී මැස්සෙක්වත් හිතන්නේ නැහැ, මා මේ දෙය කරන්න ඕන ද?

ඇයි මේ දෙය කරන්නේ? එහෙම විමසා බලන්න හැකියාවක් නැහැ. රසායන ද්‍රව්‍යයේ තියන සුවදට හරි වෙනත් කිසියම් පෙළඹවීමකට හැම වේයෙක්ම, හැම බඹරෙක්ම, හැම මී මැස්සෙක්ම පොදු අණකට ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එය හොඳයි. සමූහයක් පාලනය කරන්න පුළුවන් ක්‍රම වලින් හොඳම ක්‍රමය තමයි හක්තිය. නීතියට වඩා, දඬුවමට වඩා හක්තිය හොඳයි. ඒ හක්තියට ඕනම දෙයක් අප ලවා කරවා ගන්න පුළුවන්. මෝහනයට පත් වූ පසු, හක්තිය කියන මෝහනයට යටත් වූ පසු යුක්තිය-අයුක්තිය, සාධාරණය-අසාධාරණය, ධර්මය-අධර්මය ඒවා වලංගු නැහැ. ඒවා වෙනම මානයක තියන දේවල්. හක්තිය කියන්නේ කුමක් ද, ඒක කරන්නෙකු බවට පත් වෙනවා, වහලෙකු බවට සහ දාසයෙකු බවට.

ශ්‍රද්ධාව එසේ ඇති වන්නේ නැහැ. සියයකට, දාහකට එකට එකතු වී ඇති කර ගන්න පුළුවන් දෙයක් නොවෙයි ශ්‍රද්ධාව. ගොඩනැගිල්ලක් දැක ශ්‍රද්ධාව ඇති වන්නේ නැහැ. කිසියම් ලාංඡනයක් දැක ශ්‍රද්ධාව එන්නෙත් නැහැ. ශ්‍රද්ධාව ඇති වෙන්න නම් කෙනෙකුට සජීවී ආදර්ශයක් අවශ්‍යයයි. ඒ අයුරින්මයි ශ්‍රද්ධාව ඇති වන්නේ. දුක් විඳින්නේ නැති සජීවී ආදර්ශයක්, තමන්ටත් වැඩිය දුක් විඳිනා ආදර්ශයක් නෙවෙයි. ඒවා ආදර්ශ නෙමෙයි නේ. එකම ප්‍රශ්නයක දී මා දුක විඳිනවා, තවත් කෙනෙකු ඒ ප්‍රශ්නයේදීම දුක් විඳින්නේ නැහැ. අන්න එතන දී මගේ හිතේ ඇති වෙන්න පුළුවන් ප්‍රසාදයක්. කොහොමද මේ තැනැත්තා මෙපමණ බණින විටත් තරහා ගන්නේ නැතිව ඉන්නේ? මට තරහා එනවා. මගේ ලේ කුපිත වෙනවා. හැබැයි මේ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය කුපිත වෙන්නේ නැහැ. අන්න එම සජීවී අත්දැකීමයි ශ්‍රද්ධාව ඇතිවීමේ මූල. එහෙම හිටියා කියලාම ශ්‍රද්ධාව එන්නේ නැහැ. අවශ්‍යතාවය තිබිය යුතුයි.

බුදුරජාණන්වහන්සේ තමා ඉහළම ආදර්ශය, කීදෙනෙකුට ලැබෙන්න ඇතිද? ලබාගත්තේ කියෙන් කීදෙනා ද? අපට ඕන කමක් තිබිය යුතුමයි. ඕනකම තිබෙනවා නම්, මේ සජීවී ආදර්ශය අතිශයින් ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. ශ්‍රද්ධාව පොතකින් එන දෙයක් නෙමෙයි. ගොඩනැගිලිවලින් එන දෙයක් නොවෙයි. මන්ත්‍ර බලයකින් එන දෙයක් නෙමෙයි. හදවතින්, හදවතකට. ඒ ආකාරයටයි අවුරුදු 2600ක් මේ දහම් මග බුදුරජාණන්වහන්සේගෙන් පටන් ගෙන, අද ඉන්න අප අතට ආවේ. පුද්ගලයෙකුගෙන් - පුද්ගලයෙකුට, ආදර්ශයෙන් - ආදර්ශයට, වචන දෙවනිව.

හොඳම උදාහරණ දෙක තමයි සත්‍යය සොයමින් ගිය උපතිස්ස පරිබ්‍රාජකතුමා. විවිධ ගුරුවරුන් යටතේ දර්ශනික හරඹ කළා, ඔබ ළඟ සත්‍ය තියනවාද? ඒ දාර්ශනික වාද-විවාදවලින් උපතිස්සට තේරුණා සත්‍යයක් නැහැ, ඒ කිසි ගුරුවරයෙකු ළඟ. එසේ තර්කයේ සීමාවකට පැමිණි උපතිස්සට, පළවෙනි ධර්ම දූත හැට නම අතරේ එක් පොඩි භාමුදුරුවන්නමක්, තරුණ භාමුදුරුවන්නමක්, අස්සජ් භාමුදුරුවන්වහන්සේව මුණගැසුණා. උන්වහන්සේගේ ගමන, උන්වහන්සේගේ බැල්ම, උන්වහන්සේ වාඩි වූ විදිහ, දානේ ගත්ත විදිහ, මේ සියල්ල දකින කොට උපතිස්සට හිතුනා මෙතන නම් ඇත්තක් ඇති. මක්නිසා ද සත්‍යය හැමවිටම ශාන්ත යි. සත්‍යයේ භාෂාව නිෂ්චලත්වය යි. ස්වරය නෙවෙයි. ශාන්ත ස්වරයකින් ඕනෑම දරුණු දෙයක් කියන්න පුළුවන්. එහෙම නොවෙයි. නිහඬව හිටියත් සත්‍යය කථා කරාවි. අස්සජ් මහ තෙරුන් වහන්සේ තාම කථා කළේ නැහැනේ. නමුත් සත්‍යය කථා කළා. ඒ ශ්‍රද්ධාව නිසයි උපතිස්ස පරිබ්‍රාජකතුමා, අස්සජ් මහරහතන්වහන්සේගෙන් ඇහුවේ, ඔබ වහන්සේ ළඟ තියන ඇත්ත

කුමක් ද? ඔබවහන්සේ අත්දකින ඇත්ත මොකක් ද? ඔබවහන්සේට මේ ඇත්ත කියා දුන් ගුරුවරයා කවුද? ඉතින් අස්සජ් මහරහතන්වහන්සේ බොහොම නිහතමානිව සිටියා. කියන්න ගියේ නැහැ. මම ම සොයා ගත්ත දෙයක්, එහෙම කියන්න ගියේ නැහැ. බොහොම නිහතමානිව කීවා අනේ මා නවකයෙක්, එහෙම ලොකු දේවල් කියන්න මා දන්නේ නැහැ කියා. උපතිස්ස පරිබ්‍රාජකතුමා කීවා, නෑ මට ලොකු දේවල් අවශ්‍ය නැහැ. බොහොම කෙටියෙන් කියන්න. මා දන්නවා දැන් සත්‍යය සරල බව. සංකීර්ණ වූ සත්‍යයක් සොයා ගෙන තමයි මා මෙතෙක් කල් වාද කළේ. වාදය හැම විටම ඔළුවෙන් පටන් ගන්න එකක්. වාද-විවාද, තර්ක-විතර්ක, කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, ඔළුවෙන් ඔළුවට කෙරෙන දෙයක්. මේ ඔළු දෙකක් තමයි වාද කරන්නේ. ඔළු දෙකක් තමයි ගහගන්නේ. ඔළු දෙකක් තමයි තර්ක කරන්නේ. තර්කයෙන් දිනන්න පුළුවන්. හැබැයි හැමවිටම පරදිනවා, අධ්‍යාත්මික වශයෙන්. තර්කය ඔබව පරාජිතයෙකු බවට පත් කරනවා. මක්නිසාද අවවාදයක් දෙන්නටත් බැහැ. අවවාදයක් ගන්නටත් බැහැ වාද කර. වාදයක් පටන් ගත් ගමන්ම හදවත වැහෙනවා. හදවත සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය වෙනවා. ඔළුව වාද-විවාද, තර්ක-විතර්ක කරන කල්හි හදවත පලා යනවා. කෙනෙකුට ඇත්තක් කියා දෙන්න, දන්නා සියළුම ශිල්ප ක්‍රම පාවිච්චි කළත්, දන්න සියළුම තර්ක පාවිච්චි කළත්, ඒවා යන්නේ අර තැනැත්තාගේ ඔළුවටයි. හදවතට යන්නේ නැහැ. මක්නිසා ද හදවත එතන නැහැ. පුද්ගලයා කියන්නේ ඔළුවට නොවෙයි. පුද්ගලයෙකුට වෙනස් කරනවා කියන්නේ අදහසක් ඔළුව ඇතුළට දැමීම නොවෙයි. ඔළුව ඇතුළෙ තියෙන අදහසක් අයින් කරන එකක් නොවෙයි. හදවත වෙනස් වෙන්න ඕන. එහෙම නැතිනම් ඔළුවෙන් කොපමණ දේවල්

අප පිළිගත්තත්, ආපනු ජීවත් වෙන්න ගිහාම පරණ කෙනාමයි, ජීවත් වෙන්නේ. හදවත වෙනස් වී නැහැ. හැබැයි දූන් අළුත් පොත්, ඊයේ නොකියවූ පොතක් අද වෙනකොට කියවලා. ඒ පොතත් ඔළුව ඇතුළේ. හෙට තව පොතක් කියවනවා. මේ විදිහට බොහෝ පොත්, මහා පුස්තකාලයක් අපේ ඔළුව ඇතුළේ. දේශනා සීයක්, දාහක්, දහදාහක්, ඔළුව ඇතුළේ. නමුත් ජීවත් වෙන්න ගිහාම අර මොනවත් නොදන හිටිකෙනා කරන දේමයි තාම කරන්නේ. ඇයි ඒ? ඔළුව නෙමෙයි මනුෂ්‍යයා කියන්නේ. තර්කයට බැහැ අභ්‍යන්තරයක් වෙනස් කරන්න. තර්කයට යමක් ඔප්පු කරන්න පුළුවන්. ඔප්පු කර පෙන්වන්න පුළුවන්. ඔප්පු කළ විට පිළිගන්න වෙනවා. හැබැයි ඒ පිළිගන්නේ ඔළුවෙන් විතරයි. හදවත ලැස්ති නැහැ පිළිගන්න. හදවත එතන නැහැ. වාද කරන තැනක හදවතක් නැහැ. තර්ක කරන තැනක හදවතක් නැහැ. හදවත ඔබට පිටුපාලා ඉන්නේ. හදවත තර්කයට එකඟ නැහැ. හදවතට අවශ්‍ය විවෘත වෙන්න. හදවතට අවශ්‍ය අත්දැකීමක්. හදවත විවෘත වෙන්නෙ සජීවී ආදර්ශයකදී විතරයි. නමුත් ඔළුව, මොළය, ඒවා ප්‍රමෝදයට පත් වෙන්න පුළුවන්. අළුත් අදහසක්, තර්කානුකූල අළුත් අදහසක් ආවාම, කෙනෙකුගේ ඔළුව ප්‍රමෝදයට පත් වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ ප්‍රමෝදයට බැහැ ලොකු දුරක් අපව අරගෙන යන්න. ඒ නිසා තමයි කෙනෙකු වෙනස් කරනවා නම්, වාදය වෙනුවට අවවාදය අවශ්‍ය වෙන්නේ. අර මහානාම නැතිනම් ධම්මදින්න ඇවිත් ඉල්ලුවේ අවවාදයක් දෙන ලෙසටයි. අවවාද කියන්නේ වාද නැහැ. වාදයකට හැකියාවක් නැහැ කෙනෙකුව පරිවර්තනය කරන්න. වාද නොකරන සන්නිවේදනයකටයි අවවාද කියන්නේ. වාද නැහැ, තර්ක නැහැ, ආදර්ශයක් තියනවා, එතකොට අස්සජී මහතෙරුන්වහන්සේ

ආදර්ශයක් දෙන්න ඕන කියලා හිමින් ඇවිද්දේ නැහැ. උපතිස්ස දකින කොටම අර වේගයෙන් ආවා නම්, ඒ ගමන අඩාල කර, බිම බලා ගෙන ගියේ නැහැ. උන්වහන්සේ රඟපෑවේ නැහැ. කළ්‍යාණ මිත්‍රයන් හැමවිටම ආදර්ශයක්. එහි කෘත්‍රීම බවක් නැහැ. උන්වහන්සේලා දිව්වත්, දුවන්න වුවහොත් දුවයි. එත් අව්‍යාජයි. ඒ දිවීමෙන් ලස්සනක් තියනවා. රඟපෑමක් සේ හෙමිහිට ඇවිදීමට වඩා අවංකව දිවීම ලස්සනයි. මක් නිසා ද අවංක බව හදවතේ ගුණයක්. අවංක බවත් සමගයි හදවත යන්නේ. රඟපෑමකට අවශ්‍ය ඔප්වක් පමණයි.

කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, දෙවැනි උදාහරණය තමයි ධර්මාශෝක අධිරාජ්‍යයා. බලන්න මනුෂ්‍ය ඉතිහාසයේ මහා ම පරිවර්තනයක්. දේශපාලනඥයෙකු පරිවර්තනය කිරීමයි ලොකුම පරිවර්තනය. අශෝක කියන්නේ කී ලක්‍ෂයක් මැරුව ද කියන්න බැරි කෙනෙක්. කිසිම හේතුවක් නැතුව, දඩුවම් විදිහට නෙවෙයි. ගම්වලට යනවා, ඒ ගම් විනාශ කරනවා මරලා දානවා. එබඳු මනසක්. ප්‍රචණ්ඩ මනසක්. ඒ නිසා නැති තැන්වල කීවා වණ්ඩ අශෝක කියා. මුණට කවුරුත් කියන්න නැතිව ඇති. නමුත් ඒ නමින් තමයි හංවඩු ගසා තිබුණේ. එතුමා දක්කා අර නිග්‍රෝධ හාමුදුරුවන් වහන්සේ, උන්වහන්සේ ඇවිද්ද විදිහ, ඒක තමයි ආදර්ශය. ඇයි මට එහෙම යන්න බැරි? කුමක්ද මේ මා තුළ තිබෙන කලබලය? ඇයි මා මෙතරම් වණ්ඩ? මෙතරම් ප්‍රචණ්ඩ? ප්‍රචණ්ඩ හැම දෙනාම දකින්න ඇති නිග්‍රෝධ ස්වාමීන්වහන්සේගේ ගමන. එත් ඒ හැම දෙනාටම ඒ පණිවිඩය ලැබුණේ නැහැ. එය ලැබීමට නම් කිසියම් සංවේදී කුතුහලයක් තිබිය යුතුයි. උපතිස්ස පරිබ්‍රාජකයන් විමසමින් හිටියෙන්, වණ්ඩ අශෝකයන් විමසමින් සිටියෙන් එසේයි. තමා තුළම මේ

දෙදෙනාම පැරදිලා. උපතිස්ස හැම වාදයකින්ම දිනුවා. ඒ අවසාන ගුරුවරයා සංචය, එකුමා සමග කළ වාදයෙකුත් උපතිස්ස දිනුවා. නමුත් තමා තුළ පැරදිලා හිටියේ. වාදවලින් දිනුවට හදවතින් පැරදිලා. වණ්ඩ අශෝකත්, හැම යුද්ධයකින්ම දිනුවා. නමුත් තමා තුළ තමන් පරාජිතයෙක්. එය දෙදෙනාම දැනගෙන හිටියා. ඒ දැනගෙන හිටිය නිසයි, ඒ දෙදෙනාටම අවශ්‍ය වූණේ මගක්, ඉන් එළියට එන්න. දිනන මගක්. අන්න ඒ විමසීමේ විවෘත භාවයට, හරියටම ඒ ශුභ මුහුර්තියටම අස්සජ් මහරහතන් වහන්සේ වැඩම කළා උපතිස්ස පරිබ්‍රාජකතුමා ඉදිරියට, නිග්‍රෝධ සාමන්තේරයන්වහන්සේ වැඩම කළා වණ්ඩ අශෝක අධිරාජ්‍යයා ඉදිරියට. කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, ඒ නිසා ශ්‍රද්ධාව ඇති වෙන්තේම කළ්‍යාණ මිත්‍රයෙකු නිසාමයි.

කළ්‍යාණ මිත්‍රයෙකු කියන්නේ කාට ද? ශ්‍රද්ධාව ඇති වෙන්තට නම් අපට සජීවී පුද්ගලයෙකු අවශ්‍යයි. කළ්‍යාණ මිත්‍රයෙකු කියන්නේ දහමට අනුව නම් ද්වේශය නැති, ලෝභය නැති, අවුල් වියවුල් නැති කෙනෙකුට. දුවන්නන් වාලේ ආශාවෙන් දුවන්නේ නැති කෙනෙකුට. ගැටෙන ලෝකයේ නොගැටී සිටින කෙනෙකුට, අවුල් වුණු, මුලා වුණු ලෝකයක මං මුළා නොවුණු කෙනෙකුට. එතකොට කිසියම් අවස්ථාවක අප අවුල් වී සිටිනවා නම්, ඒ මොහොතේ අපට පේනවා නම් සහ හදවතට දූනෙනවා නම්, නිරවුල්ව සිටින කෙනෙකු, අන්න එතන දී තමයි අධ්‍යාත්මයෙන්ම ප්‍රසාදය ඇතිවෙන්නේ. ඒක ඔඵවට දූනෙන්නේ නැහැ. ඔඵවට නිරවුල් බව දූනෙන්නේ නැහැ. හදවතට දූනෙනවා. කවුරුත් කියන්නේ නැහැ. මම නම් ඔහොම නැහැ. මම කලබල නැහැ. මට තරහ එන්නේ නැහැ. මට ඔහොම ආශාවන් නැහැ. නිහඬව, මේ

දහම නිහඬව කථා කරනවා. දහමේ නිහඬ භාෂාව දූනෙන්නේ, වැටහෙන්නේ හදවතට පමණයි. ඕනෑකම තියන හදවතකට පමණයි. අන්න එතන දී ඇති වෙනවා ප්‍රසාදයක්. පැහැදීමක්. යටත්වීමක් නොවෙයි. විවෘත වීමක්, ලොකු ප්‍රසාදයක්. මා මේ ආශාවන් පස්සේ දුවනවා. මෙපමණ දේවල් තියාගෙන. හැබැයි මට පමණට වත් දේවල් නැති මේ තැනැත්තා, කිසිම ආශාවක් පස්සේ දුවන්නේ නැතිව මටත් වඩා සැනසිල්ලේ ඉන්නේ කොහොමද? අන්න ප්‍රසාදයක් සහ කුතුහලයක් ඇති වෙනවා. ගැටෙන ලෝකයක, කොහොමද මෙහෙම ගැටෙන්නේ නැතිව අනිත් අයව කුපිත කරන්නේ නැතිව ඉන්නේ? කොහොමද මෙහෙම ඉවසන්නේ? හැම දෙයක්ම තමන්ගේ ගිණුමට බැර කර ගන්න පොරකන, බදාගන්න ලෝකයක කොහොමද ත්‍යාගශීලීව බෙදාගන්නේ හැම දෙයක්ම අනුන් එක්ක? මෙබඳු අත්දැකීම් ලැබිය යුතුයි. ඇස් දෙකින් නොවේ. ඇස් දෙකින් තමයි මුලින් දකින්නේ. කන් දෙකෙන් තමයි මුලින් අහන්නේ. හැබැයි හදවතට දූනෙන්න ඕන. හදවතට ඇහෙන්න ඕන. ඔළුවට ඕවා දැනුණාට අප තර්ක ගෙනැවිත්, අපගේ ලෝභකම, ද්වේශය සහ මෝඩකම සාධාරණීයකරණය කරනවා. එයා එහෙම චුණාට, මට එහෙම කරන්නේ බැහැ. මට මේ මේ ප්‍රශ්න තියනවා. අනුන්වත් කපා දමා, තමන්ගේ සිත ඒ වෙලාවට සනසා ගන්නවා. ඒ තමයි තර්කයේ කාර්යභාරය. හැමදාම තර්කය අපව ගෙනාවේ අප හිටියට වඩා පහළට. ඔය ඉන්න විදිහ හොඳයි කියා අපව ඇන්දවීමයි තර්කය කළේ. ඒ තර්කයම තවදුරටත් සරණ යනවා ද නැද්ද, විමසා බලන්න වටිනවා. කළහාණ මිත්‍රවරුනි, තර්කය වෙනුවට ශ්‍රද්ධාවට ඉඩ දෙන්න සත්‍යය සොයා යන්න. හදවතට වැටහෙන සත්‍යය අනුව ජීවත් වෙන්න. සත්‍යයට ආසන්නව ජීවත් වෙන්න. සත්‍යය නිසා අප

මෙත් කලබල වෙන්නේ නැතිව නිවී සැනසිල්ලේ ජීවත්වෙන මිනිසුන් මේ සමාජයේ ඇති. නැහැයි කියන්න බැහැ. තර්කයට පුළුවන් එහෙම නැහැ කියා ඔප්පු කරන්න. ඒ තර්කය සරණ ගියොත් හැමදාම අප අමාරුවේ. ඉඩ දෙන්න හදවතට සොයාගෙන යන්න. අන්න එතන දී එබඳු දුර්ලභ අත්දැකීමක් කෙනෙකුට ලැබුණොත් පමණයි, මේ දහම් මගට පා තබන්නේ. ශ්‍රද්ධාව හැම විටම ගුණයක් මුල් කරගෙනයි පහළ වෙන්නේ. භක්තියට ගුණයක් අවශ්‍ය නැහැ. ශ්‍රද්ධාවට ගුණයක් අවශ්‍යයි. ගුණවත් බව කෙරෙහියි ශ්‍රද්ධාව ඇතිවන්නේ. එතකොට ගුණවත් මිනිසුන් සොයා ගෙන යන්න, ගුණවත් මිනිසුන් ඇසුරු කරන්න. ඒ ගුණයත් තමා තුළත් බෝ කරගන්න. බෝ කරගන්න කියන්නේ, පැල කරගන්න. හරියට ලස්සන මල්, මල් ගසක කොහේ හෝ යාච්චෙකුගේ ගෙවත්තක පිපී තිබෙනවා දුටු විට, එයින් අතු කැල්ලක් ඉල්ලන් එනවානේ. එයටත් වඩා තැනක් දෙන්න අධ්‍යාත්මික ලස්සන කෙරෙහි. ශ්‍රද්ධාව ඇතුළතින්ම ලස්සන කෙනෙකුට නිර්මාණය කරනවා. ශ්‍රද්ධාව ඔබව සිල්වනෙකු බවට පත් කරයි.

එතකොට ශීලය ගැන දහමේ තියෙන්නේ මහා ලොකු ශික්ෂාපද ම නොවෙයි. ඒවත් තියනවා. නමුත් මෙතන දී කියන්නේ පංචශීලය. පංචශීලයට ලොකු තැනක් දෙනවා. සෝවාන් ඵලයට, සෝතාපන්න ඵලයට පත්වෙන්න පංචශීලය ඇති කියන එකතේ කියන්නේ. මහ ලොකු දෙයක් නෙවෙයි. පංචශීලය. ලොකු දෙයක් විදිහට ගන්න යන්න එපා. එයටත් වැඩිය ලොකු ශීලයක් ඕන කියා පන්සිල්වත් රකින්නේ නැතිව ඉන්න එපා. මේ ශීලයෙන් කුමක්ද බලා පොරොත්තු වෙන්නේ? ශීලය දිශා ගත කරනවා බුදුරජාණන්වහන්සේ සමාධියට. කුමක් සඳහාද ශීලය? "සමාධි

සංවත්තනික" සමාධිය සඳහායි ශීලය. හිතේ තැන්පත් බව සඳහායි ශීලය. භාවනාවට වාඩි වූ විට හිත කලබල නම් බලන්න මේ කලබලයට හේතුව කුමක්ද? එතනදී පැහැදිලි වෙයි අපේ මේ ඵ්දනදා හැසිරීමයි, හිතේ කලබලයයි අතර තියෙන සම්බන්ධය. අපේ හිතම දොස් කියනවා. හෘද සාක්ෂිය දොස් කියන කිසිම සිතක් සමාධි ගත වෙන්නේ නැහැ. හිත රවට්ටන්න බැහැ. අනිත් අයව රවට්ටන්න පුළුවන්. රගපැමක් කොට රවට්ටන්න පුළුවන්. තෑගි දී රවට්ටන්න පුළුවන්. අල්ලස් දී රවට්ටන්න පුළුවන්. බොරු කියා රවට්ටන්න පුළුවන්. හැබැයි හෘද සාක්ෂිය රවට්ටන්න ක්‍රමයක් නැහැ. ඒනිසා අනුන් ඉදිරියේ දිනන බොහෝ දෙනෙකු තමන්ගේ හෘද සාක්ෂිය ඉදිරියේ පරදිනවා. විශේෂයෙන් භාවනාවට ආ විට, හිත එකඟ වෙන්නේ නැහැ. අන්න එතනදී බලන්න. ඒක ලොකු අඩුපාඩුවක් විදිහට නෙවෙයි. තමන් ගැන, තමන් මහා පවිකාරයෙක්, මට නම් මේ ආත්මයේදී භාවනා කරන්න බැහැ කියලා නොවෙයි. කොහොමද අද දවස ගෙවුණේ? මොනවද තමන්ගෙන් සිදු වුණේ? කීවේ මොනවාද? අන්න එතනදී පැහැදිලි වෙයි වර්තමාන හිතේ තියෙන නොසන්සුන් භාවයයි, දවස ගත කළ ආකාරයයි අතර තියෙන අන්තෝන්‍ය සම්බන්ධය. ඒ සම්බන්ධය හඳුනා ගන්න. වටහාගන්න. නොසන්සුන් සිත යනු අපේ හැසිරීමේ ස්වභාවය පෙන්නන දර්ශකයක්. දර්ශකය වෙනස් කරා කියා හැසිරීම වෙනස් වන්නේ නැහැ. වේගයෙන් යන වාහනයක වේගය පෙන්නනවානේ වේග මීටරයේ, ඒ මීටරයේ කටුව ආපසු කැරකුවා කියා වේගය වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. මීටරය ගලවා දමන්නත් පුළුවන්. එත් වේගය එහෙමමයි. වේගය වෙනස් කළොත් පමණයි මීටරය වෙනස් වෙන්නේ. මීටරය පෙන්වයි වේගය අඩුවෙන බව. ඒ නිසා ශීලය,

ශීලය සඳහා නොවෙයි. ශීලය සමාධිය සඳහායි. ශීලය සමාහිත තත්වය සඳහා, සන්සුන් බව සඳහා.

අවසාන කාරණය මේ හක්තිය හා ශ්‍රද්ධාව දෙක වෙන් කර ගැනීමේ වැදගත්කම. අප හැමදාම මේ දෙක පටලවා ගෙන හක්තිය තුළ ජීවත්වෙනවා, ශ්‍රද්ධාව කියන වෙස් මූණ දාගෙන. එ නිසා හක්තියෙන් ශ්‍රද්ධාවට එන්න. හක්තියත් තිබුණාවෙ. යම් යම් දේවල්වලට හක්තිය තියනවා නම් තිබුණාවෙ. හැබැයි ශ්‍රද්ධාවට විතරයි කෙනෙකු ව දහම් මාර්ගයට කැටුව යා හැකි වන්නේ.

හක්තිය පිළිබඳ ලෝකයේ ලියවුණු පොත් අතරේ ඉහළම පොත විදිහට සලකන්නේ හගවත් ගීතාව. මේ ගැන අසා ඇති. එහි අර්ජුන කියන කුමාරයාව පොළඹනවා ක්‍රිෂ්ණ. විෂ්ණු දෙවියන්ගේ එක් අවතාරයක් කියනවා ක්‍රිෂ්ණා. පැමිණ පොළඹවනවා තමන්ගේම නැගින් මරා දමන්න. මහා යුද්ධයක්. අර්ජුන මුලින් බැහැ කියනවා. කොහොමද මං මරන්නේ? මම අහිංසක කෙනෙක්. අනික මේ අය මගේ නැදැයෝ. එතකොට ක්‍රිෂ්ණ තේරුම් ගන්නවා මේ විදිහට නම් අර්ජුන ලවා මේ යුද්ධය කරවන්න බැහැ. ඉන්පසුව අර්ජුනට උගන්වන්න පටන් ගන්නවා. උගන්වනවා කියන්නේ අර්ජුන තුළ හක්තියක් ඇති කරවනවා, ක්‍රිෂ්ණ ගැන, තමන් ගැන. වෙන විදිහකට කියනවා නම් මෝහනය කරනවා. මෝහනය කියන වචනේ එතැන නැහැ. විවිධ ශිල්ප ක්‍රම යොදා ගනිමින් හක්තිය ඇති කරනවා. හක්තිය ඇතිකර, අවසාන පරීක්ෂණය කරනවා. දැන් අර්ජුන සුදුසුද මා කියන දේ කිරීමට? එතැනට ඇවිත් ද කියා බලනවා. ඇත තියන ගහක වසා සිටින කුරුල්ලෙකු පෙන්වා අහනවා අර්ජුනගෙන්, අර ඉන්න කුරුල්ලා කවුද අර්ජුන? එවිට අර්ජුන කියනවා. ඒ

කුරුල්ලා කපුටෙක් වෙන්න පුළුවන් ඔබතුමා කියනවා නම් ඒ කපුටෙක් කියා. ඔබතුමා කියනවා නම් ඒ ගිරවෙකු කියා, ගිරවෙකුයි මට පේන්නේ. උකුස්සෙකු කියා ඔබතුමා කියනවා නම් මට උකුස්සෙකු පේනවා. දැන් මට නැහැ මගේ ඇස්. මා දැන් දකින්නේ ඔබතුමාගේ ඇස් දෙකෙන් ලෝකය. දැන් මේ තමයි හක්තියේ උපරිමය. හක්තිය අපව අන්ධ කරනවා කීවේ ඒ නිසායි. එය හැම විටම අන්ධයි. අපට අපේ ඇස් දෙකෙන් ලෝකය බලන්න දෙන්නේ නැහැ, මොන ආකාරයේ හක්තියක් වූවත්, කලාව ගැන වේවා, විද්‍යාව ගැන වේවා, දේශපාලනය, ආගම වේවා, අපව අන්ධ කරනවා. මේවා ඕන ජීවිතයට, හැබැයි එයටද ජීවිතය කියන්නේ? ලෝකය තේරුම් ගන්න බැහැ හක්තියේ ඇසින්, අනුන්ගේ ඇසින්. එතන දී ක්‍රිෂ්ණ තේරුම් ගන්නවා දැන් අර්ජුන සුදුසුයි. ඉන්පසු කියනවා මරන්න. දහසක් දෙනා සාතනය කරනවා අර්ජුන. කිසි ගානක් නැහැ. දැන් ක්‍රිෂ්ණ කියන්නේ කුමක් ද? එය කරනවා. ඒ ආගම අදහන්නන්ට එතුමා මහා හක්තිවන්තයෙක්. කළේ මිනීමැරීම. එක් මිනීමරුවා කියන වචනේ නැහැ. හක්තිවන්තයෙක්. ශ්‍රද්ධාව එයට වෙනස්. ශ්‍රද්ධාව ඔබේ ඇස් විවර කරනවා.

එයටම සමාන කථාවක් බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ තිබෙනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩම කරනවා සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයෙකුට, ගොවියෙකුට බණක් කියන්න. එතනදී බුදුරජාණන්වහන්සේ බොහෝම කෙටියෙන් ත්‍රිලක්‍ෂණය, සංඛාර පිළිබඳ ස්වභාවය දේශනා කරනවා. මේ හැම හදාගත් දෙයක්ම වෙනස් වෙනවා. වෙනස් නොවන දෙයක් හදාගන්න බැහැ. එක තමයි පළවෙනි මූල ධර්මය. හදාගන්න පුළුවන් ඕන තරම් දේවල්, හැබැයි ඒ හදාගත්ත දේ හදාගත් ආකාරයටම හැමදාම තියෙන්නේ

නැහැ. ඒ මූලික විදිහටම තියන කිසිම දෙයක් කාටවත් හදාගන්න බැහැ. භෞතික වේවා, මානසික වේවා. එනිසා කුමක් ද සිදුවෙන්නේ? හදාගත් කෙනා දුක් විදිනවා. දෙවෙනි ලක්ෂණය “සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති, සබ්බේ සංඛාරා දුක්ඛා” යමක් අප හදා ගන්නේ හැමදාම තියෙයි කියා. නමුත් හැමදාම තියන දෙයක් හදා ගන්න බැරි නිසා, හදන හදන දෙයින් හදන කෙනා දුක් විදිනවා. නිර්මාතෘවරයා දුක් විදිනවා තමාගේම නිර්මාණය නිසා. එසේම මේ මූලධර්ම දෙක අපට වෙනස් කරන්න බැහැ. මක්නිසාද මේ ස්වභාව ධර්මයේ මූලධර්ම, අනාත්මයි. “සබ්බේ ධම්මා අනත්තාති” සංස්කාර නොවෙයි. මේවා මූලධර්ම. අනිත්‍ය යනු මූලධර්මයක්, කවුරුවත් හදපු දෙයක් නොවෙයි. මේවා මූලධර්ම. මූලධර්මයන් කාටවත් අයිති නැහැ. තමන් හැදුවා නොවෙයි. කවුරුවත් ලෝකෙට පනවපුවාත් නොවෙයි. ස්වභාව ධර්මයේ නීතිරීති අනාත්මයි. “සබ්බේ ධම්මා අනත්තා” මෙන්න මේ ලක්ෂණ තුන, කාරණා තුන, ත්‍රිලක්ෂණය, බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කර උන්වහන්සේ වැඩම කරා. මෙය මාරයා දුක්කා. දැන් තවත් කෙනෙකු මට අඩු වුණොතෙ කියා මාරයා කම්පාවට පත් වී, දැන්ම ම ගියොත් වෙනස් කරන්න පුළුවන්. පනුවුණොත් මේ පුද්ගලයන් බුදුරජාණන්වහන්සේ පස්සේ යන කෙනෙකු වෙයි කියා, එවෙලේම ගියා. දැන් මාරයා කල්පනා කරා මා මාරයා විදිහට ගිහිල්ලා මොනවා කිව්වත් වැඩක් නැහැ. මොහුට බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ කෙරෙහි ලොකු පැහැදීමක් ඇති වී තියෙන්නේ. ඒ නිසා හොඳම දේ තමයි බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වේශයෙන්ම යන එක. මාරයා දන්න ශිල්ප ක්‍රම පාවිච්චි කර, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වේශයම අරගෙන, ඒ කියන්නේ වේශ නිරූපනයක් කරගෙන ගියා. ඉතින් සාමාන්‍ය කෙනෙකු රැවටෙන්න

පුළුවන්. අර ගොවියා ළඟට ගිහින් කිව්වා. මා ටිකකට කලින් ඇවිත් ඔබට කිව්වා නේද මේ හදාගත්ත හැම දෙයක්ම වෙනස් වෙනවා. වෙනස් නොවන දෙයක් හදාගන්න බැහැ. ඒ නිසා හදා ගත්ත කෙනා දුක් විඳිනවා කියා. වෙනස් වෙනවා. දුක් විඳිනවා කියන නීතිරීති අපේ නොවෙයි. ඒවා ලෝකයට අයිතියි. එහෙම කිව්වා නේද? එහෙම මං ඒ වෙලාවේ කිව්වට මට පොඩි වැරදීමක් වුණා. ඇත්ත මේකයි. හැම එකක්ම අනිත්‍ය නැහැ. සමහර ඒවා නිත්‍යයි. ලෝකේ හැමදෙයක්ම දුක නැහැ. සමහර දේ විතරයි දුක. එසේ “මාර” දේශනාවක් කළා. දැන් මොහොතකට හිතන්න කළ‍්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, අපට ගුරුවරයෙකු ඇවිත් යමක් කියනවා. පැය භාගෙකට පසුව ඒ ගුරුවරයාම ඇවිත් කියනවා නෑ එහෙම නොවෙයි. ඉස්සෙල්ලා කියූ දේ මට වැරදුණා කියා. සමහරට අප තුළ ගුරුවරයා කෙරෙහි ගැටීමක් එන්න පුළුවන්. ඒ වගේම ගුරුවරයා ගැන පැහැදීමක් එන්නත් පුළුවන්. තමන්ට වැරදුණු බව එවලේම ඇවිදිත් නිවැරදි කළා කියා, දෙවෙනියට කියූ මතය පිළිගන්නත් පුළුවන්. නිහතමානී බව අගය කර. ඒ තමයි අප ගන්නා, ප්‍රතික්‍රියා දෙක. එක්කෝ වෙන පන්තියකට යනවා. ඒ ගුරුවරයා අතහැර, එහෙම නැත්නම් වඩාත් හක්කිමත්වෙලා දෙවෙනියට කියූ අදහස පිළිගන්නවා. පළවෙනි අදහස බැහැර කරනවා. ඒත් මේ ගොවියා කුමක් ද කීවේ? සියළුම හදාගන්න දේ අනිත්‍යයි, දුකයි. හැම ලෝක ධර්මතාවයක්ම අනාත්මයි කියන කාරණා මා පිළිගත්තා. එය මා පිළිගත්තේ බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ දේශනා කළ හින්දම නොවෙයි. එය මා තුළින්ම දුටු නිසයි. උන්වහන්සේ දේශනා කරන විට මා දුක්කා, මගේ නුවණැසින් මා දුටුවා. ඒ නුවණැස මෙපමණ කළක් වැසී තිබුණේ. උන්වහන්සේ ඒ ඇස විවර කළා. මගේ ප්‍රඥා ඇස විවර

කළා. “චක්කුං උදපාදී” ඒ ඇහැ ඇරියාම, දෑන් මට පේනවා. මේ හැදෙන හැම දෙයක්ම නැතිවෙන බව මට පේනවා. ඉතින් දෑන් කවුරු මොනවා කීවත්, මා දුටු සත්‍යය, මා දකින සත්‍යය, අසත්‍යයක් වෙන්නේ නැහැ. එම ලෝක සත්‍ය මෙතෙක් කල් නොදුටු ලෝක සත්‍යය, මට දකින්න උදව් කළේ බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ. බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ යනු ඕනෑම කෙනෙකුට දකින්න පුළුවන් සත්‍යයක් කථා කරන කෙනෙකුට. දෑන් ඔබ කියන සත්‍ය ඇත්ත නොවෙයි. එනිසා ඔබ බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ වෙන්න බැහැ, කියා මේ ගොවියා ප්‍රතිචාර දුක්වූවා. වෙන පරීක්ෂණ කරේ නැහැ. DNA test එකක් (ජාන පරීක්ෂණයක්) කරේ නැහැ. මේ බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ ද නැද්ද කියා සොයන්න. තමා තුළින් දකින ධර්මයමයි පාවිච්චි කළේ. වෙනස මෙයයි. ශ්‍රද්ධාව ඔබේ ඇස් විවර කරනවා. හක්තිය ඔබව අන්ධයෙකු බවට පත් කරනවා. ඔබ ලෝකය දකින්නේ වෙනත් කෙනෙකුගේ ඇස් දෙකෙන්. ශ්‍රද්ධාව ඔබට ඔබේ ඇසින්, ධර්මයේ ඇසින් ලෝකය දකින්න ඔබව විවෘත කරනවා.

උපතින්ම අන්ධ මිනිසෙකුට කළ දැලි කුණු පිරි වස්ත්‍රයක් පොරවා “ඔබ හැඳ සිටින්නේ ලෝකයේම තිබෙන පිරිසිදු වර්ණය වූ සුදු පාටයි” කියා රවට්ටනවා. ඒ අන්ධ මිනිසාත් ඒ ප්‍රකාශය විශ්වාස කර එම කළු දැලි කුණු පිරි වස්ත්‍රය සතුවන් පොරාවාගෙන, තමන් පිරිසිදු යැයි සිතා අභිමානයෙන් පසුවෙනවා. එයයි හක්තිය. බුදුරජාණන්වහන්සේ මාගන්දියගෙන් විමසනවා අන්ධ මිනිසාට කළ හැකි උපකාරය කුමක් ද? තවත් අන්ධ විශ්වාසයක තැබීම නොවෙයි. දක්ෂ වෛද්‍යවරයෙකුට පෙන්වා අන්ධ බව සුව කිරීමයි. උපකාර කරන්න. තමන්ගේම දෙනෙතින් සුදු-කළු, හොඳ-

නරක, කළ යුත්ත-නොකළයුත්ත දකින්නට. එයයි ශ්‍රද්ධාවේ කාර්යය භාරය.

ශ්‍රද්ධාව දුක අඩුකරන්න හේතු වෙනවා. අද ඉන්න තැනින් තව එක අඩියක් ඉස්සරහට යන්න, කෙනෙකුට අවශ්‍ය තව්ලුව දෙන්නේ ශ්‍රද්ධාවයි. කළ්‍යාණ මිත්‍රවරුනි, ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගන්න තියෙන්නේ කාරණා තුනක් ගැනයි.

පළවෙනි කාරණය බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ ගැන, දෙවෙනි කාරණය දහම, තුන්වෙනි කාරණය සංසරත්නය. බුදුරජාණන්වහන්සේව උපමා කරන්නේ වෛද්‍යවරයෙකුට. “සත් හට වන බව දුකට වෙදාණන්”. නිකම්ම ලෙඩකට බෙහෙත් දෙන, වෛද්‍යවරයකුට නොවෙයි, උන්වහන්සේ බෙහෙත් සොයා ගත්තු වෛද්‍යවරයෙක්. තව කවුරුවත් සොයා ගත්තු බෙහෙතක්, කොළයක ලියා දෙන වෛද්‍යවරයෙකු නොවෙයි, බුදුහාමුදුරුවන්වහන්සේ කියන්නේ. උන්වහන්සේ මූලින්ම ලෙඩේ මොකක්ද හෙව්වා. ලෙඩේ හැදෙන්නේ කොහොමද කියා හෙව්වා. බෙහෙත කුමක් ද කියා හෙව්වා. හොයා ගත්ත බෙහෙත තමන්ම පානය කර මූලින්ම තමන්ම නිරෝගී වුණා. අණකුරුව ඒ බෙහෙත අතින් අය අතටත් දුන්නා. ධර්මය යනු කුමක්ද? දැන් හැමෝම වාද කරනවා කුමක්ද දහම? දර්ශනයක්ද? ආගමක්ද? බුදුරජාණන්වහන්සේ දෙන නිර්වචනය තමයි. බෙහෙතක් “ධම්මොසධ සමං නඤ්ථී” මීට වැඩිය හොඳ බෙහෙතක් තවත් නැහැ. ධර්ම හා සමාන ඖෂධයක් තවත් නැහැ. “ඒවං පිවථ” බෙහෙත හදාගෙන අපේ අතටම දී කියනවා. මෙය බොන්න. දැන් අපට තියෙන්නේ, මේ බෙහෙත පානය කිරීම විතරයි. එතකොට ශ්‍රද්ධාවන්තයා ධර්මය නැමැති ඖෂධය පානය කරනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ අපේ අධ්‍යාත්මික දුක දැක්කා. ඒ දුක

උන්වහන්සේත් වින්දා බුද්ධත්වයට පත් වෙන්න කළින්. හැබැයි ඉන් පස්සේ උන්වහන්සේ කිසිම දුකක් වින්දේ නැහැ. උන්වහන්සේ දේශනා කළා නම් යම්තාක් දහම් දිගු හෝ කෙටි හැම අනුශාසනාවක්ම බෙහෙත්. කටපාඩම් කරගන්න ඒවා නෙවෙයි. විභාගවලට ලියා සමත් වෙන්න තියන දත්ත නෙවෙයි, බෙහෙත්. ධම්ම පදය වේවා, සූත්‍ර පිටකය වේවා, මේවා බෙහෙත්. ඉතින් මේ බෙහෙත් අපේ අධ්‍යාත්මික රෝගවලට, සාංසාරික රෝගයන්ට ගන්න පුළුවන්. දහම දිහා බලන්න. අපට වැළඳී තිබෙන අධ්‍යාත්මික, මානසික ආකූර, රෝගවලට බෙහෙත් ලෙස. ඊළඟට මේ බෙහෙත් ගන්න පිරිසක් හිටියා. ඒ දවස්වල ඒ පිරිසට මොකද වුණේ බලන්න. ඒ අය උගත් ද නුගත් ද, ගුණවත් ද, ස්ත්‍රී ද, මොන කුලයේ ද, ඒවා වැදගත් නැහැ. කවුරුහරි මේ බෙහෙත් ගත්ත ද සම්පූර්ණයෙන්ම නිරෝගී වුණා. සියළුම සාංසාරික රෝගවලින් එතෙර වුණා. එසේ සිතන විට, මේ බෙහෙත් ගත්ත, ගන්න හැමදෙනා කෙරෙහිමත් ශ්‍රද්ධාවක් ඇති වෙනවා. බෙහෙත් ගැනත් ලොකු ශ්‍රද්ධාවක් ඇති වෙනවා. මේ බෙහෙත හොයා ගෙන අපරිමිත වූ කරුණාවෙන් අපේ අතට මේ බෙහෙත දුන්, දෙන බුදුරජාණන්වහන්සේ කෙරෙහිත් ශ්‍රද්ධාවක් එනවා. මේ ශ්‍රද්ධාව නිසයි අධ්‍යාත්මික වශයෙන් නිරෝගී වෙනවා නම්, අඩියක් හරි ඉස්සරහින් තියනවා නම් තියන්නේ.

“සද්ධා බීජං”, ශ්‍රද්ධාවේ බීජය අප තුළ රෝපණය කර ගන්න. “සද්ධා ජාතෝ” ශ්‍රද්ධාව උපදවා ගත්තොත් පමණයි මේ මගේ යන්න පුළුවන්.

හැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

මමත්වයේ මුලාව
(නිල්ලඹ පටිභාන - 01)

අසිරිමත් බොදු මග
(නිල්ලඹ පටිභාන - 02)